Patiënteninformatie

De PEG-sonde

az turnhout

Inhoud

Wat is een PEG-sonde? 4
Het plaatsen van een PEG-sonde 5
Voorbereiding 5
Plaatsing van de PEG-sonde 6
Mogelijke complicaties 7
Nazorg 8
Eerste 10 dagen na plaatsing....8
Nadien 8
Procedure dompelen....10
Ontslag....10
Bad of douche....11
Bad 11
Douche 11
Medicatietoediening 11
Verstoppen van de sonde 12
Hoe het verstoppen van de sonde voorkomen?....12
Help! De sonde is uitgevallen! 13
Gedurende de eerste 10 dagen na plaatsing 13
Na de eerste 10 dagen na plaatsing 13
Verwijderen van de sonde 14
Wanneer moet ik mijn huisarts contacteren?....15
Wie contacteren bij problemen of vragen? 15

Wat is een PEG-sonde?

Een PEG-sonde (Percutane Endoscopische Gastrostomie sonde) geeft rechtstreeks toegang tot de maag. Deze sonde vervangt zo de weg die het voedsel normaal aflegt van uw mond naar uw maag
Een PEG-sonde wordt geplaatst wanneer sondevoeding langdurig toegediend wordt (>4-6 weken). Langs de PEG-sonde kunnen sondevoeding, water en (sommige) geneesmiddelen worden toegediend. De sonde blijft op zijn plaats zitten door een inwendig en uitwendig fixatieplaatje.

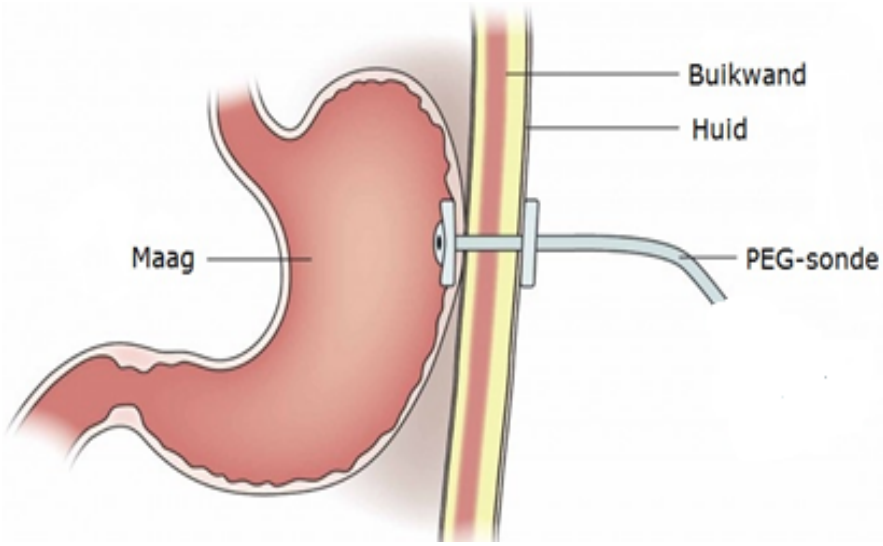

Het plaatsen van een PEG-sonde

Voorbereiding

- Het plaatsen van een PEG-sonde houdt in dat u kunstmatig via sondevoeding zal gevoed worden. Dit moet u goed bespreken met uw huisarts, behandelend arts en uw familie. U moet ook een goedkeuring geven en ondertekenen (informed consent).
- U moet nuchter zijn voor de plaatsing. Dit betekent dat u niet mag eten of drinken vanaf middernacht.
- Eventueel moet bloedverdunnende medicatie gestopt worden. Vraag daarom aan uw huisarts of behandelende arts wanneer u deze medicatie moet stoppen. Aspirine mag doorgenomen worden.
- Voor andere medicatie, zoals bijvoorbeeld pijnstillers, vraagt u ook best raad aan uw huisarts of behandelend arts.
- De plaatsing van een PEG-sonde gebeurt meestal bij patiënten die opgenomen zijn in het ziekenhuis. Een ambulante plaatsing met korte opname op het dagziekenhuis is ook mogelijk.
- Voor de procedure plaatst de verpleegkundige een infuus. 1 uur voor de plaatsing van de sonde krijgt u éénmalig antibiotica toegediend via dit infuus om het risico op infectie te vermijden. Indien u **allergisch** bent aan antibiotica of andere medicatie, gelieve dit steeds te melden aan de verpleegkundige en behandelend arts.

- De verpleegkundige zal u vragen uw tanden goed te poetsen. Als u een tandprothese heeft, zal u gevraagd worden deze te verwijderen.
- U krijgt een operatiehemd aan voor de ingreep.

Plaatsing van de PEG-sonde

- De plaatsing van de PEG-sonde wordt uitgevoerd onder sedatie. Dit wil zeggen dat u tijdens de procedure in een roes gebracht wordt en wat slaperig bent, maar u krijgt geen narcose (zoals bij operatieve ingrepen). De meeste patiënten kunnen zich na de plaatsing niets meer herinneren van de ingreep.
- De plaatsing wordt uitgevoerd met behulp van een instrument, de gastroscoop. Dit flexibel instrument wordt via de mond in de keel en slokdarm in de maag gebracht.
- De huid in de bovenbuik wordt ontsmet en lokaal verdoofd. Daarna wordt er een kleine insnede van ongeveer 5mm in de buikwand gemaakt waarlangs de PEG-sonde vanuit de maag naar buiten (op de buik) wordt gebracht.
- Deze procedure duurt ongeveer 15 minuten.
- **De sonde kan 6u na plaatsing reeds gebruikt worden.**

Mogelijke complicaties

- Lokale pijn aan de insteekplaats tijdens de eerste uren na plaatsing.
- Infectie van de insteekplaats. Deze kans is echter zeer klein gezien er vooraf antibiotica wordt gegeven.
- Beschadiging van slecht zittende tanden.
- Optreden van een inwendige bloeding of een bloeding aan de buikwand.
- Zeer uitzonderlijk kan de PEG-sonde doorheen de dikke darm of de dunne darm geplaatst worden. Dit moet dan heelkundig gecorrigeerd worden.
- Zeer uitzonderlijk kan een buikvliesontsteking optreden door het lekken van maagzuur uit de maag.
- Zeer uitzonderlijk groeit er weken tot maanden na de plaatsing maagmucosa over het plaatje aan de binnenzijde van de sonde, zodat de sonde verdwijnt in de maagwand en niet meer functioneert. Dit kan vermeden worden door dagelijks dompelen (zie verder ‘procedure dompelen’).
- Bij sommige patiënten is het technisch niet mogelijk om een PEG-sonde te plaatsen als de maag niet mooi tegen de buikwand aanligt.

Nazorg

Als u naar huis gaat, schakelt u of de huisarts of een thuisverpleegkundige in. Hij/zij staat de eerste dagen in voor de dagelijkse steriele wondverzorging en nauwgezette inspectie van de huid rond de sonde.

Eerste 10 dagen na plaatsing

Tijdens de eerste 10 dagen na de plaatsing van de sonde zal de verpleegkundige het verband dagelijks controleren. Is het verband bevochtigd of ziet de huid rond de insteekplaats er rood uit, dan wordt het verband gewisseld en de huid rond de insteekplaats ontsmet. Het is normaal dat er de eerste dagen wat licht rozig vochtverlies wordt afgescheiden rond de insteekplaats. De eerste 10 dagen na plaatsing moet de sonde perfect op dezelfde plaats blijven zitten. Op het protocol noteert de maag-darmarts op welke afstand de sonde zich exact moet bevinden.

Nadien

Verzorgen van de insteekplaats

Na 10 dagen, wanneer de insteekplaats goed geheeld is, kunt u de insteekplaats en de sonde zelf verzorgen. De dagelijkse verzorging houdt in dat u de huid rondom de insteekplaats wast met water en zeep, spoelt en droogt. U hoeft geen afdekkend verband meer te gebruiken.

Dompelen

Vanaf nu is het ook belangrijk om de sonde dagelijks te '**dompelen**'. Dit om te voorkomen dat het plaatje aan de maagwand vastgroeit. 'Dompelen' betekent dat u de sonde zacht op en neer beweegt zoals bij een theezakje. Uw verpleegkundige zal u tonen hoe dit moet gebeuren. U kan dit nadien zelfstandig doen.

Het dompelen mag niet gebeuren gedurende de eerste 10 dagen na de plaatsing. Nadien moet het dagelijks gebeuren.

Spoelen

De PEG-sonde moet ook dagelijks gespoeld worden, ongeacht of ze gebruikt wordt voor sondevoeding of niet. Het spoelen gebeurt met ten minste 20ml lauw water. U leest hierover meer in het hoofdstuk 'Gebruik van de sonde'.
De plaats waar de insteekplaats zich bevindt, is gevoeliger dan de huid eromheen. Dit is volkomen normaal. Zo kan het zijn dat u een riem liever niet te vast draagt.
Inspecteer de insteekplaats dagelijks. Als u roodheid, zwellingen, geel-groen etterig vochtverlies (dit is een teken van infectie) waarneemt of de insteekplaats erg pijnlijk aanvoelt, contacteer dan uw huisarts.

Procedure dompelen

1. Schuif de externe beschermplaat enkele centimeters van de buikwand weg. Controleer daarbij altijd de hoogte waarop het plaatje bij aanvang op de sonde zat, zodat u het na het ‘dompelen’ correct kan herplaatsen.
2. Duw de sonde nu voorzichtig 1 à 2 cm in de buik, tot aan de beschermplaat.
3. Trek de sonde weer terug tot u een lichte weerstand voelt
4. Schuif het beschermplaatje nu terug naar de huid toe, op de hoogte waar het oorspronkelijk zat. Zorg ervoor dat er niet te veel plaats is tussen het externe plaatje en de huid (maximaal 2mm, te vergelijken met de dikte van een munt van 2 euro). Dit is belangrijk om lekkage te voorkomen.

Ontslag

De sociale dienst van het ziekenhuis geeft u de nodige uitleg over de materialen die u thuis nodig heeft, terugbetalingsmodaliteiten en thuiszorgdiensten.

Bad of douche

Bad

Omdat de wonde de eerste 10 dagen nog niet geheeld is, mag u de eerste 10 dagen niet in bad. Na die 10 dagen is een bad geen enkel probleem, op voorwaarde dat de sonde goed is afgesloten en de klem dicht is.

Douche

U kan wel steeds een douche nemen als u het plaatje afdekt, bijvoorbeeld met een plastic zakje.

Na het bad of douche droogt u de stoma (dit is het gaatje in uw buik, waarin de sonde zit) goed af.

Medicatietoediening

- Stop de sondevoeding.
- Spoel de sonde met 20ml water. (Wacht nu 1 uur indien de medicatie nuchter moet gegeven worden).
- Dien 1 geneesmiddel per keer toe. Spoel tussen de verschillende geneesmiddelen met 20ml water.
- Maak het geneesmiddel voldoende fijn (pletten) in een potje en los het op in 20ml water. Zuig het op met een grote spuit en spuit het vervolgens door de sonde.
- Let op! Niet alle medicatie mag geplet worden. U kan hiervoor uw apotheker of huisarts om advies vragen.
- Siropen verdun je steeds met 30ml water.
- Spoel de sonde na medicatietoediening opnieuw met 20 ml water en herstart de sondevoeding.

Verstoppen van de sonde

De sonde kan verstoppen door:

- Het onvoldoende doorspoelen van de sonde met water.
- Het onvoldoende fijnmaken van geneesmiddelen om door de sonde te spuiten.
- Het doorspuiten van andere voeding dan sondevoeding of water (bijvoorbeeld fruitpap, soep, frisdranken, bruisend water, …).

Hoe het verstoppen van de sonde voorkomen?

- Spoel de sonde dagelijks met minstens 20ml water, ongeacht of de sonde gebruikt wordt of niet.
- Spoel de sonde door met minstens 20ml water voor en na toediening van sondevoeding en/of medicatie.
- Dien alleen sondevoeding of water toe, geen vloeibare voeding of andere dranken.
- Is de sonde moeilijk of niet door te spoelen, contacteer dan de dienst endoscopie (014/44 44 40).

Help! De sonde is uitgevallen!

Gedurende de eerste 10 dagen na plaatsing

Als de sonde zou uitvallen gedurende de eerste 10 dagen na de plaatsing, komt u best zo snel mogelijk naar de spoedgevallendienst of naar de dienst endoscopie om deze te laten herplaatsen. Herplaats de sonde niet zelf.

Na de eerste 10 dagen na plaatsing

Als de sonde nadien zou uitvallen en het inwendig plaatje is er af gevallen, spoel de gebruikte sonde dan goed af onder warm (niet kokend) water en herplaats deze onmiddellijk door de zichtbare opening en plak de sonde vast aan de buik met medische plakband. Op die manier blijft het stomakanaal intact (als de sonde niet zou herplaatst worden, sluit de stoma zich spontaan binnen enkele uren). Na de herplaatsing contacteert u de huisarts, de thuisverpleegkundige of de dienst endoscopie (014/44 44 40), zodat een nieuwe intacte sonde kan geplaatst worden.

Indien het inwendig plaatje van de sonde mee is uitgetrokken, kan de sonde niet meer door de opening geduwd worden. In dit geval kan door een zorgverlener een blaassonde door de opening geplaatst worden. Deze procedure moet steeds zo snel mogelijk gebeuren nadat de sonde is uitgevallen. Liefst binnen de 2 uur.

Verwijderen van de sonde

Als uw huisarts of de behandelend arts beslist om de sonde te verwijderen, zal hij/zij contact nemen met de dienst endoscopie voor een afspraak. U moet hiervoor **nuchter** zijn.
De verpleegkundige plaatst een infuus. U krijgt, indien u dit wenst, via dit infuus verdoving toegediend. Hierdoor zal u slapen tijdens het verwijderen van de sonde. Daarna slaapt u nog uit op de dienst endoscopie.

Vier uur na de procedure mag u eten en drinken.
U mag na het verwijderen niet zelf met de wagen naar huis indien u verdoofd werd.
De insteekplaats sluit zich spontaan binnen 24u. Tot dan volstaat een afdekkend verband.

Wanneer moet ik mijn huisarts contacteren?

- Als u koorts heeft.
- Als u een gezwollen, rode, geïrriteerde pijnlijke huid hebt aan de insteekplaats.
- Als er lekkage van sondevoeding is rond de PEG-sonde.
- Als u aanhoudende pijn ervaart ter hoogte van de sonde.
- Als u weerstand ondervindt bij het inlopen van de voeding of het spoelen.
- Als de sonde uitvalt of verstopt raakt.

Wie contacteren bij problemen of vragen?

Huisarts:

Thuisverpleegkundige:

Dienst endoscopie AZ Turnhout: 014/44 44 40

AZ Turnhout vzw
www.azturnhout.be
info@azturnhout.be

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 40 60 11

Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166
2300 Turnhout
014 40 60 11

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw • Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout